

LAARVELD FASE 4 TE WEERT

MITIGATIE- EN COMPENSATIEPLAN

Opdrachtgever:

Gemeente Weert

Projectnr:

WEE145

Datum:

22 maart 2022

LAARVELD FASE 4 TE WEERT

MITIGATIE- EN COMPENSATIEPLAN

Opdrachtgever:	Gemeente Weert
Projectnr:	WEE145
Rapportnr:	WEE145-RAP-MCP-Def1.0
Status:	Definitief
Datum:	22 maart 2022

Opsteller:
R. Janssen

Verificatie:
N. Hulsbosch

Validatie:
R. Janssen

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

© 2019 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Leeswijzer	8
2	PLANGEBIED	9
2.1	Omschrijving plangebied Laarveld Fase 4	9
2.1.1	Ligging plangebied en huidig gebruik	9
2.1.2	Voorgenomen ingreep	9
2.1.3	Planning	10
2.1.4	Wettelijk belang	10
2.1.5	Alternatieven	11
2.1.5.1	Locatie	11
2.1.5.2	Inrichting	11
2.1.5.3	Planning	12
2.1.5.4	Werkwijze	12
2.2	Laarveld Fase 3	12
2.3	Flora- en faunaonderzoek	12
3	AANWEZIGE SOORTEN EN EFFECTEN	13
3.1	Steenuil	13
3.1.1	Effecten	13
3.1.2	Territoria	13
3.2	Kerkuil	14
3.2.1	Effecten	14
3.2.2	Territoria	14
3.3	Torenvalk	15
3.3.1	Effecten	15
3.3.2	Territoria	15
3.4	Betekenis plangebied	16
4	MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN	19
4.1	Steenuil	19
4.1.1	Optimaliseren plangebied	20
4.1.1.1	Nestlocatie 172	20
4.1.1.2	Nestlocatie 83	22
4.1.1.3	Nestlocatie 142	23
4.1.1.4	Overzicht compensatie	23
4.1.2	Werken buiten kwetsbare periode	24
4.1.3	Fasieren in ruimte en tijd	25
4.1.4	Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden	25
4.1.5	Inrichting, realisatie en beheer	25
4.2	Kerkuil	25
4.2.1	Verbeteren habitat in bestaand of nieuw gebied	25
4.2.2	Werken buiten kwetsbare perioden	26
4.2.3	Fasieren activiteiten in ruimte en tijd	26
4.3	Torenvalk	26
4.3.1	Werken buiten kwetsbare perioden	26
4.4	Inschakelen deskundige en ecologisch werkprotocol	27
4.5	Monitoring (monitoringsplan)	27
5	STAAT VAN INSTANDHOUDING EN NOODZAAK ONTHEFFING	29

5.1	Staat van instandhouding.....	29
5.2	Noodzaak ontheffing Wnb.....	29
6	RESUMÉ MAATREGELEN EN ONTHEFFING.....	31
7	LITERATUUR.....	33

BIJLAGEN

B1	NATUURBESCHERMING
B1.1	Wet natuurbescherming
B1.1.1	Bescherming planten- en diersoorten
B2	BESCHERMDE SOORTEN
B3	PROVINCIALE VRIJSTELLING

TABELLEN

Tabel 1	Resumé maatregelen en ontheffing.....	31
Tabel 2	Soorten Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn.....	2-1
Tabel 3	Andere soorten.....	2-2

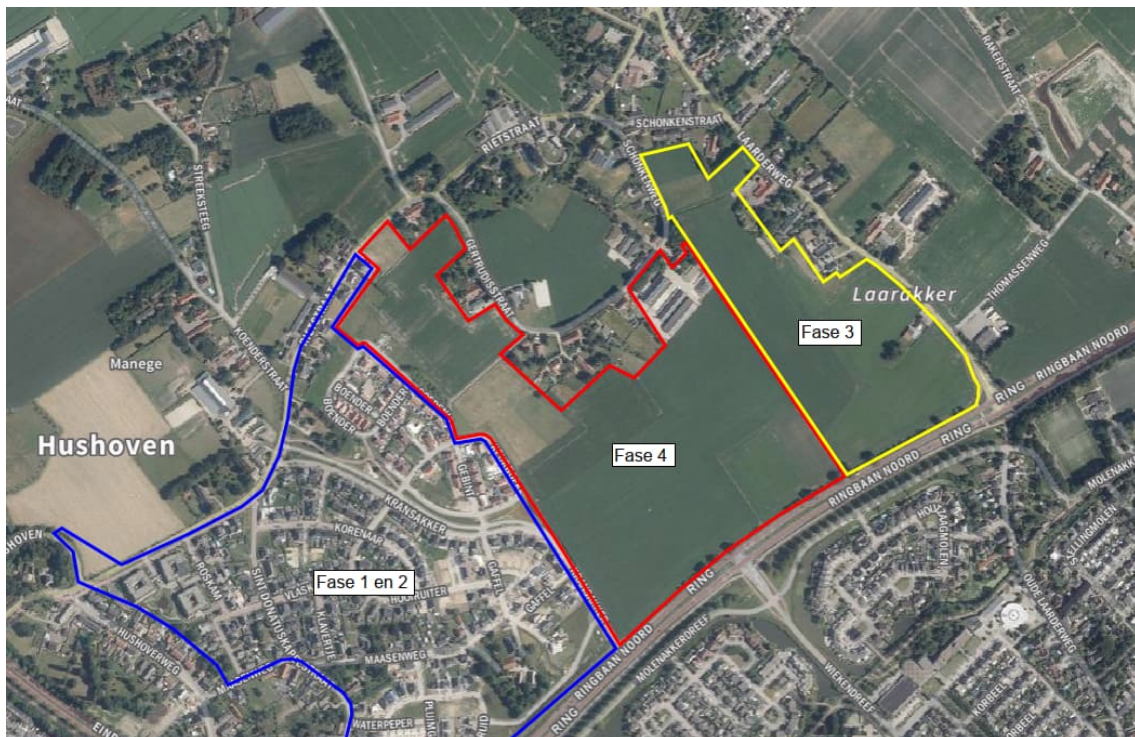
AFBEELDINGEN

Afbeelding 1.	Ligging van de fasen 1, 2, 3 en 4 van het gebied Laarveld.....	7
Afbeelding 2.	Definitief stedenbouwkundig plan Laarveld Fase 4 (bron: www.laarveld-weert.info).....	10
Afbeelding 3.	Stedenbouwkundig plan met daarop de scheiding tussen beide uitvoeringsfasen (rode stippellijn).....	11
Afbeelding 4.	Bovenstaande afbeelding geeft de (theoretische) begrenzing weer van de steenuilenteritoria in- en rond het projectgebied Laarveld fasen 1, 2 3 en 4 (voor uitgebreide verklaring afbeelding, zie soortgericht onderzoek). Voor steenuilen geldt een maximale territorium omvang (fusieafstand) van 500 meter rond een territorium-indicerende waarneming (Sovon, 2021). De territoriumgrenzen in bovenstaande afbeelding zijn bepaald door rond alle territorium-indicerende waarnemingen (d.w.z. actieve nestlocaties en territoriaal roepende dieren) een zone van 500 meter in te tekenen.....	14
Afbeelding 5.	Bovenstaande afbeelding geeft de (theoretische) begrenzing weer van de kerkuilenteritoria in- en rond het projectgebied Laarveld fase 4. Voor kerkuilen geldt een maximale territorium omvang (fusieafstand) van 1000 meter rond een territorium-indicerende waarneming (Sovon, 2021). De territoriumgrenzen in de afbeelding zijn bepaald door rond alle territorium-indicerende waarnemingen (d.w.z. actieve nestlocaties en territoriaal roepende dieren) een zone van 1000 meter in te tekenen.....	15
Afbeelding 6.	Bovenstaande afbeelding geeft de (theoretische) begrenzing weer van de torenvalk-territoria in- en rond het projectgebied Laarveld fase 4. Voor de torenvalk geldt een maximale territorium-omvang (fusieafstand) van 500 meter rond een territorium-indicerende waarneming (Sovon, 2021). De territoriumgrenzen in deze afbeelding zijn bepaald door rond de binnen het onderzoek vastgestelde nestlocaties een zone van 500 meter in te tekenen.....	16
Afbeelding 7.	Globale aanduiding van de ligging van akkerpercelen (geel) en weiland/grasland (groen) binnen het plangebied voor Fase 4 met de globale oppervlakte (bron luchtfoto: PDOK).....	17
Afbeelding 8.	Globale aanduiding van de ligging van akkerpercelen en de speelweide (geel) binnen het plangebied voor Fase 3 met de globale oppervlakte (bron luchtfoto: PDOK).....	17
Afbeelding 9.	Aanduiding meest belangrijke leefgebied rondom de nestplaatsen van de steenuilen rondom Laarveld Fase 3 en 4.....	19
Afbeelding 10.	Ligging compensatiepercelen binnen het territorium van nestlocatie 172 binnen Fase 4.....	21
Afbeelding 11.	Ligging compensatiepercelen binnen het territorium van nestlocatie 172 (groene driehoek) binnen Fase 2.....	21
Afbeelding 12.	Ligging compensatiepercelen binnen het territorium van nestlocatie 83 binnen Fase 4.....	23
Afbeelding 13.	Ligging compensatieperceel binnen het territorium van nestlocatie 142 binnen Fase 3.....	23
Afbeelding 14.	Overzicht compensatie steenuil.....	24
Afbeelding 15.	Kwetsbare perioden van de steenuil (Kennisdokument Steenuil, BIJ12).....	24
Afbeelding 16.	Kwetsbare perioden van de kerkuil (Kennisdokument Kerkuil, BIJ12).....	26

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Laarveld is een van de meest recente nieuwbouwwijken van Weert. Gelegen aan de noordzijde van Weert, is Laarveld gesitueerd tussen het kerkdorp Laar en de Wijken Hushoven en Molenakker. De bouw van Laarveld vindt plaats in fases. Fase 1 en 2 zijn reeds uitgevoerd of in uitvoering. De gemeente Weert heeft recentelijk een nieuw bestemmingsplan opgesteld voor het nieuwbouwplan Laarveld Fase 3. Aansluitend hierop wordt ook een bestemmingsplan opgesteld voor Laarveld Fase 4. De ligging van de diverse fases van het gebied Laarveld is weergegeven in afbeelding 1.

Afbeelding 1. Ligging van de fases 1, 2, 3 en 4 van het gebied Laarveld.

Ten behoeve van de ontwikkeling binnen fase 4, is er in 2020 een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd (Kragten, 2020). Uit dit onderzoek bleek dat een jaarrond nader soortenonderzoek noodzakelijk was om de aanwezigheid van soorten in kaart te brengen. Dit onderzoek is uitgevoerd in 2021 (Kragten, 2021).

Uit het nader soortenonderzoek is gebleken dat ten behoeve van de soorten steenuil, kerkuil en torenvalk maatregelen noodzakelijk zijn om een overtreding van de Wnb te voorkomen. Dit mitigatie- en compensatieplan gaat hier verder op in.

Naast dat dit mitigatie- en compensatieplan de te treffen maatregelen in het kader van Laarveld Fase 4 beschrijft, is in deze rapportage tevens opgenomen welke maatregelen getroffen dienen te worden voor de steenuil ter plaatse van het plangebied Laarveld Fase 3. Uit het nader onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied voor Fase 3 territoria van de steenuil zijn aangetroffen. Gezien de ligging van Fase 3 en 4 aan elkaar worden mitigatie- en compensatieopgaven daarom logischerwijs gecombineerd voor deze soort. Hierover is in hoofdstuk 2 een toelichting opgenomen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van dit mitigatie- en compensatieplan bevat een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen ingreep. In dit hoofdstuk komen tevens de planning, het wettelijk belang van het project en eventuele alternatieven aan bod. Verder is in hoofdstuk 2 kort ingegaan op de voorkomende steenuilen nabij het gebied van Fase 3 en is een referentie naar het uitgevoerde flora- en faunaonderzoek opgenomen. In hoofdstuk 3 zijn de soorten opgenomen waarvoor mitigatie of compensatie van toepassing is. In hoofdstuk 4 is beschreven welke maatregelen getroffen worden om negatieve effecten (zo veel als mogelijk) te voorkomen. Hoofdstuk 5 gaat vervolgens in op de staat van instandhouding als gevolg van deze maatregelen en de noodzaak voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming. De maatregelen worden nogmaals beknopt en overzichtelijk samengevat in hoofdstuk 6. Tot slot bevat hoofdstuk 7 de gebruikte literatuur.

Een beknopte beschrijving van het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming is opgenomen in bijlage 1.

2 PLANGEBIED

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste gegevens ten aanzien van de voorgenomen ingrepen binnen het plangebied weergegeven. Allereerst wordt ingegaan op de geografische ligging van het plangebied en het huidige gebruik van het plangebied. Daarnaast worden de voorgenomen ingrepen en het toekomstig gebruik binnen het plangebied kort beschreven. Vervolgens worden de planning van de werkzaamheden, het wettelijk belang van de ingreep en eventuele alternatieven beschreven. Tot slot wordt beschreven welke onderzoeken plaatsgevonden hebben in het kader van het flora- en faunaonderzoek.

2.1 Omschrijving plangebied Laarveld Fase 4

2.1.1 Ligging plangebied en huidig gebruik

Het plangebied voor Laarveld Fase 4 bevindt zich tussen de reeds gerealiseerde en in uitvoering zijnde Fase 1 en 2 en de nog te ontwikkelen Fase 3, zie afbeelding 1. Het geheel Laarveld is gelegen ten noorden van de kern van Weert en ten zuiden van het dorp Laar. Laarveld is daarmee direct ten noorden van de Ringbaan Noord gelegen. Zoals aangegeven worden de oost- en westzijden begrensd door de overige fasen van het woningbouwplan Laarveld. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door de Rietstraat en de Gertrudisstraat.

Binnen het plangebied is met name akkerland aanwezig, waarop in de afgelopen jaren aardappelen, mais, uien, tarwe, bieten en gerst is geteeld (www.boerenbunder.nl). Enkele percelen zijn in gebruik als weiland en bevatten dus grasland en zijn allen omheind met hekwerk of prikkeldraad. Hier grazen schapen en paarden. Verder zijn er binnen de begrenzing van het plangebied enkele bomen aanwezig en twee oude schuren. De schuren zijn niet van betekenis voor flora en fauna en worden op korte termijn al gesloopt. Aan de westzijde van het plangebied, langs de grens van de reeds gerealiseerde bebouwing, is een afvoersloot aanwezig. Deze sloot bevat enkel in het meest zuidelijke deel water. Door het midden van het plangebied, tussen de Gertrudisstraat en de Goedenis loopt een fiets-/voetpad. Tot slot behoren de stallen en sleufsilo's op het erf van Gertrudisstraat 26 ook tot het plangebied. Voor verdere informatie ten aanzien van het plangebied, zoals impressiefotos, wordt verwezen naar het verkennend flora- en faunaonderzoek (Kragten, 2020).

2.1.2 Voorgenomen ingreep

Binnen het plangebied wordt een nieuwe woonwijk gerealiseerd. Een groot deel van het plangebied wordt derhalve gebruikt voor woningbouw. Daarbij worden er groene elementen zoals diverse soorten beplanting en groen ingerichte openbare ruimten gerealiseerd binnen het plangebied. Het meest zuidelijke deel van het plangebied wordt ingericht als groenblauwe zone, die een verbinding heeft met de groenblauwe zones van Fase 1, 2 en 3. Het definitief stedenbouwkundig plan voor Laarveld Fase 4 is weergegeven in afbeelding 2. De open schuur en de stallen en sleufsilo's binnen de begrenzing van het plangebied worden gesloopt. Het is tot slot niet uitgesloten dat een enkele aanwezige boom gekapt of verplaatst worden.

Afbeelding 2. Definitief stedenbouwkundig plan Laarveld Fase 4 (bron: www.laarveld-weert.info).

2.1.3 Planning

De realisatie van Laarveld Fase 4 is gepland vanaf mei 2023 (deze planning is onder voorbehoud en kan afhankelijk van factoren ook een jaar later aanvangen). Dit betreft het bouwrijp maken van het gebied, wat bestaat uit het gereed maken van de gronden en de realisatie van infrastructuur. De ontwikkeling van de aanwezige groenzones verloopt parallel aan de fase van het bouwrijp maken. De ontwikkeling van het gebied, betreffende de woningbouw, vindt in twee fasen plaats. Het gebied ten noorden van de weg Kransakker (zie rode stippellijn in afbeelding 3) wordt vanaf 2024 ontwikkeld. Het gebied ten zuiden hiervan volgt in een later stadium. Voor de ontwikkeling van het gebied wordt de volgende planning grofweg aangehouden:

- Bouwrijp maken: 2023 – 2025
- Bouwen woningen: 2024 – 2029
- Woonrijp maken: 2026 - 2031

2.1.4 Wettelijk belang

Het woongebied Laarveld is een uitbreidingswijk voor woningbouw aan de noordzijde van de stad Weert. Dit gebied is eind jaren '90 aangewezen als uitbreidingslocatie. Het gebied wordt gefaseerd ontwikkeld. Fase 1 en 2 zijn nagenoeg volledig gerealiseerd. Fase 3 is in uitgifte.

Voor het woongebied 'Laarveld' is op 28 juni 2001 voor het eerst een bestemmingsplan vastgesteld. Het betrof destijds een nog uit te werken bestemmingsplan. Op basis van dat bestemmingsplan ontstonden geen directe bouw mogelijkheden. Wel waren destijds bepaalde woningbouwcategorieën vastgelegd en was een dichtheid per ha bepaald. Op 8 juli 2020 is het bestemmingsplan 'Laarveld 2020' vastgesteld. Dit bestemmingsplan is op 20 januari 2021 in werking getreden en onherroepelijk geworden. Ook is daarbij het exploitatieplan opnieuw herzien. Het 'Exploitatieplan Laarveld 2009, 2e herziening' is eveneens vastgesteld op 8 juli 2021, in werking getreden op 16 juli 2020 en onherroepelijk geworden op 20 januari 2021.

Laarveld ligt in de zonering Stedelijk gebied. De ontwikkeling voorziet in de bouw van 340 grondgebonden woningen en is nodig om in de behoefte van sociale huurwoningen, middenhuur-woningen, bouwkavels en projectwoningen te voorzien. Mede gelet op de regionale en gemeentelijke beleidskaders past het onderhavige initiatief binnen het provinciale beleid (Toelichting Bestemmingsplan Laarveld Fase 4, Gemeente Weert).

Op de ontwikkeling van Laarveld Fase 4 zijn derhalve twee wettelijke belangen van toepassing:

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daarbij inbegrepen het daaropvolgend gebruik.

Abbeelding 3. Stedenbouwkundig plan met daarop de scheiding tussen beide uitvoeringsfasen (rode stippellijn).

2.1.5 Alternatieven

Ten aanzien van het plan is gekeken naar mogelijke alternatieven in het kader van locatie, inrichting, planning en werkwijze.

2.1.5.1 Locatie

De ligging van het uitbreidingsgebied Laarveld is reeds meer dan 20 jaar geleden vastgesteld, zie ook voorgaande paragraaf. In het vastgestelde bestemmingsplan uit 2001 is de vergelijking gemaakt met andere potentiële uitbreidingsgebieden (omgeving Leuken), op basis waarvan de integrale keuze is gemaakt voor de stedelijke uitbreiding in het gebied Laarveld.

2.1.5.2 Inrichting

Het aantal woningen is gebaseerd op het woningbehoefteonderzoek. De geprojecteerde groene ruimte heeft een multifunctioneel doel: primair zijn deze plekken geprojecteerd daar waar dit voor de berging van hemelwater vanwege de hoogteligging van het gebied het meest gunstig is, secundair voor aanplant van groen, biodiversiteit, verblijfsruimte en belevingsruimte. Daarbij is tevens gezocht naar locaties in het plangebied waarbij alle bewoners daarvan profijt hebben. Dus niet al het groen op één plek maar verspreid. De brede groene zone langs de Gertrudisstraat doet daarnaast dienst als een (ecologische) buffer om het karakter van de Gertrudisstraat te behouden.

2.1.5.3 Planning

De planning van de werkzaamheden ligt nog relatief ver vooruit, waardoor er rekening gehouden zal worden met de planningsvoorwaarden die voortkomen uit dit mitigatie- en compensatieplan. Er is derhalve geen betere alternatieve planning voorhanden.

2.1.5.4 Werkwijze

Met de inachtneming van de werkwijze zoals beschreven in dit mitigatie- en compensatieplan wordt reeds de meest optimale werkwijze gehanteerd. Een beter alternatief is derhalve niet voorhanden.

2.2 Laarveld Fase 3

In het kader van het bestemmingsplan voor Laarveld Fase 3 heeft eveneens een verkennend flora- en faunaonderzoek (Kragten, 2019) en nader soortenonderzoek (Kragten, 2020) plaatsgevonden. Uit dit onderzoek is destijds gebleken dat effecten op beschermde soorten niet optreden of middels maatregelen voorkomen konden worden. In dit kader is in het mitigatie- en compensatieplan voor de ontwikkeling van het nabijgelegen plan Kampershoek 2.0 (Kragten, 2020) reeds beschreven hoe negatieve effecten op de kerkuil en torenvalk, waarvan het territorium overlapt met zowel Kampershoek 2.0 als Laarveld Fase 3, voorkomen kunnen worden.

Ten aanzien van de steenuil werden in dat stadium geen effecten verwacht. Uit onderzoek in het kader van de ontwikkeling van Laarveld en een soortgericht onderzoek ter plaatse van Kampershoek 2.0 is gebleken dat er in de omgeving van Laar diverse steenuilterritoria voorkomen. Derhalve heeft het recente soortgericht onderzoek naar de steenuil zich gericht op de gehele omgeving van de fasen 1 tot en met 4. Daarmee is vastgesteld dat zowel fase 3 als fase 4 overlapt met omliggende steenuilterritoria. Nu ook Fase 4 tot ontwikkeling komt, verdwijnt in een keer een groot deel van het leefgebied van de steenuilen. In dit mitigatie- en compensatieplan is derhalve het effect van de ontwikkeling van Laarveld Fase 3 op de aanwezige steenuilen ook meegenomen.

2.3 Flora- en faunaonderzoek

Dit mitigatie- en compensatieplan is opgesteld op basis van diverse reeds uitgevoerde flora- en faunaonderzoeken naar het voorkomen van beschermde soorten binnen en in de omgeving van het plangebied. Alle onderzoeken zijn uitgevoerd door deskundige ecologen. Zoals in voorgaande paragrafen reeds toegelicht, liggen de volgende onderzoeken ten grondslag aan dit mitigatie- en compensatieplan:

- Verkennend flora- en faunaonderzoek (Kragten, 2020)
- Soortgericht onderzoek (Kragten, 2021)

Voor gedetailleerde informatie ten aanzien van de uitgevoerde onderzoeken, wordt verwezen naar bovengenoemde rapportages.

3 AANWEZIGE SOORTEN EN EFFECTEN

Op basis van het onderzoek is in onderstaande paragrafen weergegeven op welke diersoorten negatieve effecten te verwachten zijn als gevolg van de werkzaamheden ter ontwikkeling van Laarveld Fase 4 en de effecten op de steenuil tevens als gevolg van Fase 3. In het geheel betreft het de soorten steenuil, kerkuil en torenvalk waar dit mitigatie- en compensatieplan op van toepassing is.

3.1 Steenuil

3.1.1 Effecten

Ten behoeve van de steenuil, is niet enkel gekeken naar de begrenzing van Laarveld Fase 4, maar is ook de omgeving van Fase 1, 2 en 3 meegenomen. Uit het soortgericht onderzoek zijn diverse nestlocaties en territoria van de steenuil aangetroffen. Nestplaatsen van de steenuil zijn afwezig in de fasen 3 en 4 waar nog concreet gebouwd gaat worden. Het onderzoek heeft wel aangetoond dat de territoria van omliggende nestplaatsen van de steenuil overlappen met het totale gebied van fase 1, 2, 3 en 4, zie ook afbeelding 4. Onderstaande paragraaf gaat verder in op de meest nabij gelegen territoria. Met de ontwikkeling van de fasen 3 en 4 gaat derhalve leefgebied van de steenuil verloren, wat vervangen dient te worden, aangezien de steenuilen zich niet kunnen verplaatsen naar een reeds bezet, naastgelegen, territorium. Zonder aanvullende maatregelen is er sprake van een negatief effect op de steenuil. Dit betreft de overtreding van de volgende Wnb artikelen:

- Artikel 3.1.2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de steenuil te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1.4: Het is verboden steenuilen opzettelijk te verstoren.

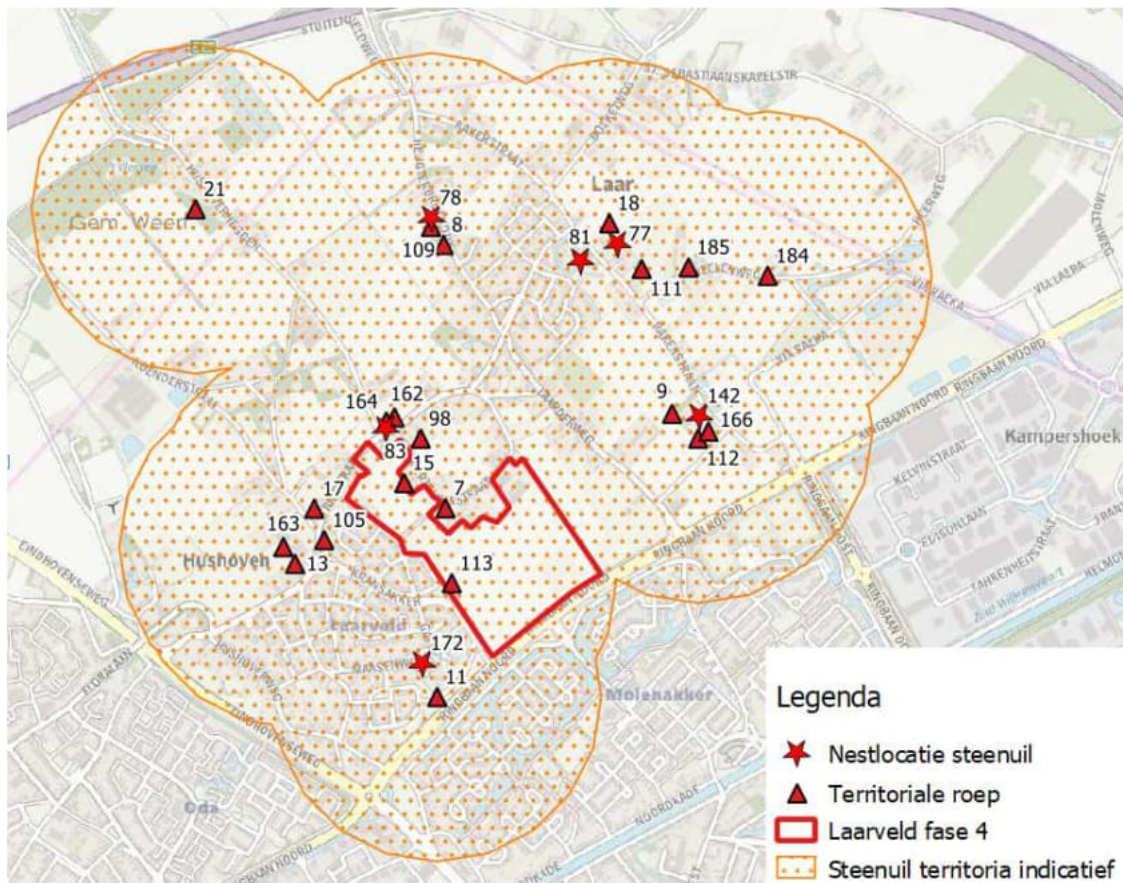
3.1.2 Territoria

Binnen het totale onderzoek zijn zes actieve nestlocaties van de steenuil aangetroffen. Twee van deze nestplaatsen bevinden zich binnen 500 meter (fusieafstand steenuil) van de plangrens voor Fase 4. Dit betreft nestlocatie nummer 83 en 172 in afbeelding 4. Een derde nestplaats bevindt zich binnen 500 meter afstand van Fase 3 (nummer 142). De overige nestlocaties (77, 78 en 81 in afbeelding 4) bevinden zich op een te grote afstand (> 500m) om negatieve effecten als gevolg van de ontwikkeling van Fase 3 en 4 te ondervinden.

Nestlocatie 83: Steenuilenkast in de achtertuin van woning aan de Rietstraat 37. In de achtertuin van deze woning zijn drie steenuilenkasten aanwezig. Volgens bewoners is één van deze kasten jaarlijks in gebruik door broedende steenuilen. Rond deze locatie is tijdens het onderzoek o.b.v. geluidsnabootsing in 2021 tevens een steenuil-territorium vastgesteld, waarbij meermaals territoriaal roepende dieren zijn waargenomen in de achtertuin van de woning aan Rietstraat 37 en in de omgeving daarvan.

Nestlocatie 172: Steenuilenkast in de achtertuin van Gaffel 14. Op dit terrein hangen twee steenuilenkasten. Volgens de bewoners broeden er jaarlijks steenuilen in één van deze kasten. De bewoner had tevens een fotoreportage van jonge steenuilen in de achtertuin. Rond deze locatie is tijdens het onderzoek o.b.v. geluidsnabootsing in 2021 tevens een steenuil-territorium vastgesteld.

Nestlocatie 142: Steenuilenkast in achtertuin Rakerstraat 5. De bewoners zien de uil dagelijks in de boom bij de nestkast. Rond deze locatie is tijdens het onderzoek o.b.v. geluidsnabootsing in 2021 tevens een steenuil-territorium vastgesteld. Tijdens de onderzoeken is meermaals een territoriaal roepende steenuil waargenomen in de houtwal rond het terrein van Rakerstraat nr. 5.

Afbeelding 4. Bovenstaande afbeelding geeft de (theoretische) begrenzing weer van de steenuilterritoria in- en rond het projectgebied Laarveld fasen 1, 2 3 en 4 (voor uitgebreide verklaring afbeelding, zie soortgericht onderzoek). Voor steenuilen geldt een maximale territorium omvang (fusieafstand) van 500 meter rond een territorium-indicerende waarneming (Sovon, 2021). De territoriumgrenzen in bovenstaande afbeelding zijn bepaald door rond alle territorium-indicerende waarnemingen (d.w.z. actieve nestlocaties en territoriaal roepende dieren) een zone van 500 meter in te tekenen.

3.2 Kerkuil

3.2.1 Effecten

In de omgeving van Laarveld Fase 4 zijn twee nestplaatsen vastgesteld. De nestplaatsen bevinden zich niet binnen de begrenzing van Fase 4 en er treden hierop geen directe effecten op, maar evenals geldt voor de steenuil, overlapt het territorium wel het plangebied, zie afbeelding 5. Het verdwijnen van foerageerbiotoop als gevolg van de ontwikkeling van Fase 4 leidt derhalve tot een negatief effect op de kerkuil. Zonder aanvullende maatregelen is er sprake van een negatief effect op de kerkuil. Dit betreft de overtreding van de volgende Wnb artikelen:

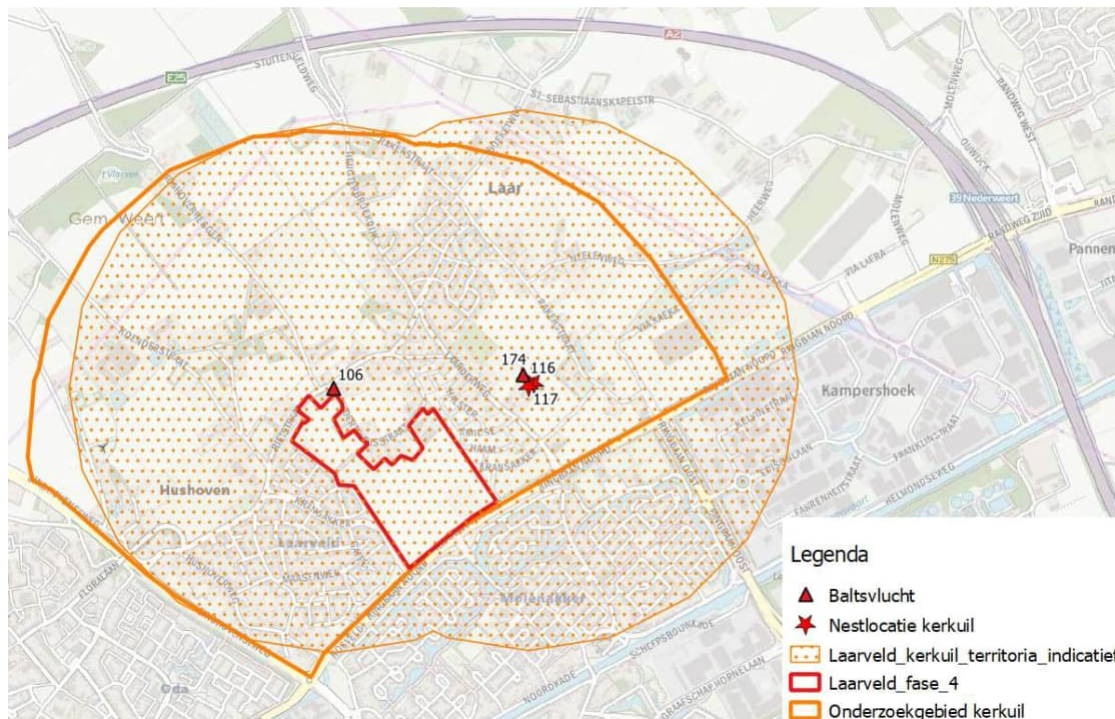
- Artikel 3.1.2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de kerkuil te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1.4: Het is verboden kerkuilen opzettelijk te verstoren.

3.2.2 Territoria

Binnen het soortgericht onderzoek zijn twee nestlocaties van de kerkuil aangetroffen binnen 1.000 meter (fusieafstand kerkuil) van de begrenzing van Fase 4. Dit betreft nestlocatie 116 en 117 in afbeelding 5.

Nestlocaties 116 en 117: Beide nestlocaties bevinden zich in een stal behorende tot het terrein van Laarderweg nr. 70. Bewoners geven aan dat zich twee koppels kerkuilen in de stal hebben gevestigd. Eén koppel gebruikt de

aanwezige kerkuilenkast, waarvan de invliegopening zich in de oostgevel van de stal bevindt. En één koppel nestelt elders in de dakconstructie. Het koppel in de nestkast gebruikt deze al langere tijd. Op de locatie is tijdens de nachtelijke inventarisaties ook territoriaal gedrag waargenomen (baltsvlucht van de kerkuil; waarneming 174).

Afbeelding 5. Bovenstaande afbeelding geeft de (theoretische) begrenzing weer van de kerkuilenterritoria in- en rond het projectgebied Laarveld fase 4. Voor kerkuilen geldt een maximale territorium omvang (fusieafstand) van 1000 meter rond een territorium-indicerende waarneming (Sovon, 2021). De territoriumgrenzen in de afbeelding zijn bepaald door rond alle territorium-indicerende waarnemingen (d.w.z. actieve nestlocaties en territoriaal roepende dieren) een zone van 1000 meter in te tekenen.

3.3 Torenvalk

3.3.1 Effecten

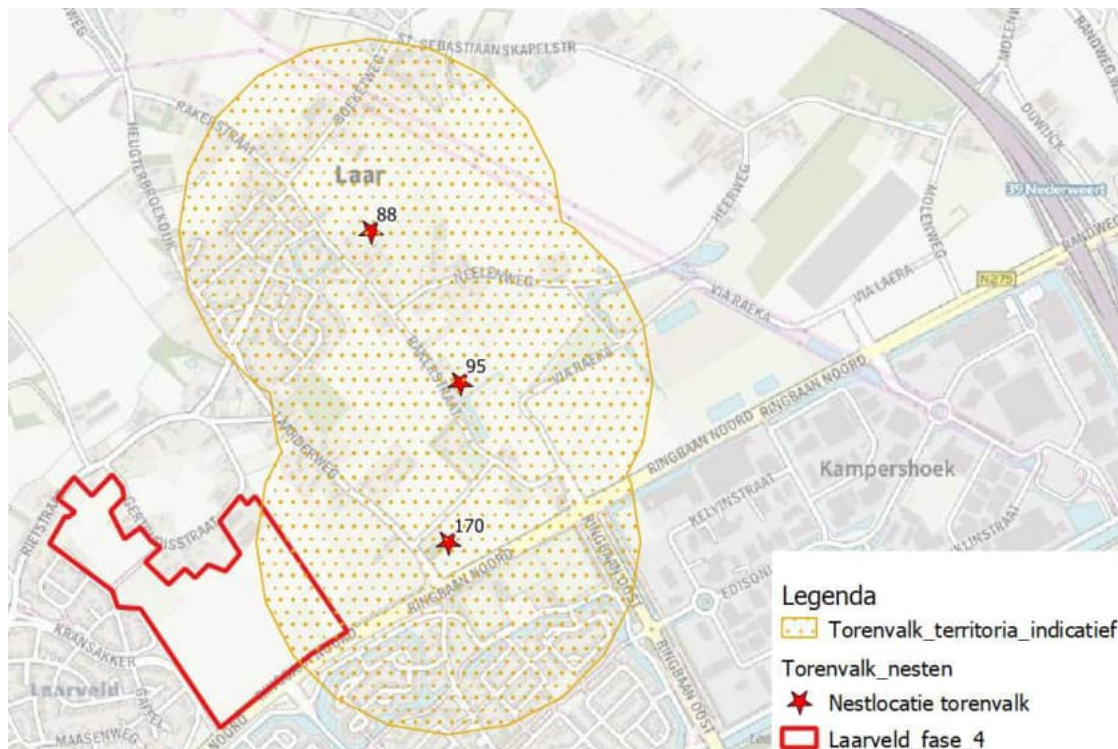
In de omgeving van Laarveld Fase 4 zijn drie nestplaatsen van de torenvalk vastgesteld. Geen van deze nestplaatsen bevindt zich binnen de begrenzing van het plangebied, maar ook voor de torenvalk geldt dat het territorium wel een deel van het plangebied overlapt, zie afbeelding 6. Het verdwijnen van foerageerbiotoop als gevolg van de ontwikkeling van Fase 4 leidt derhalve tot een negatief effect op de torenvalk, mede doordat de soort als gevolg van de ontwikkeling van Fase 3 en het nabijgelegen Kampershoek 2.0 lijden heeft onder biotoopverlies. Zonder aanvullende maatregelen is er sprake van een negatief effect op de torenvalk. Dit betreft de overtreding van de volgende Wnb artikelen:

- Artikel 3.1.2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de torenvalk te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1.4: Het is verboden torenvalken opzettelijk te verstoren.

3.3.2 Territoria

Binnen het onderzoek zijn drie nestlocaties van de torenvalk aangetroffen. Eén van deze nestlocaties bevindt zich binnen 500 meter afstand (fusieafstand torenvalk) van de begrenzing van Laarveld Fase 4. Dit betreft nestlocatie 170.

Nestlocatie 170: Tijdens de onderzoekronde op 3 juni was deze kast bezet door een vrouwtje torenvalk.

Afbeelding 6. Bovenstaande afbeelding geeft de (theoretische) begrenzing weer van de torenvalk-territoria in- en rond het projectgebied Laarveld fase 4. Voor de torenvalk geldt een maximale territorium-omvang (fusieafstand) van 500 meter rond een territorium-indicerende waarneming (Sovon, 2021). De territoriumgrenzen in deze afbeelding zijn bepaald door rond de binnen het onderzoek vastgestelde nestlocaties een zone van 500 meter in te tekenen.

3.4 Betekenis plangebied

Alvorens in het volgend hoofdstuk verder ingegaan wordt op de te treffen maatregelen om een negatief effect op steenuil, kerkuil en torenvalk te voorkomen, wordt aan de hand van de aanwezige biotopen en waarnemingen tijdens het onderzoek nader toegelicht wat de betekenis is van de huidige situatie van het plangebied voor deze soorten. Voor bovenstaande afbeeldingen geldt dat de weergave van de territoria een inschatting betreft op basis van de fusieafstanden van Sovon. De werkelijke verdeling van territoria kan hiervan afwijken en is in de praktijk afhankelijk van onder andere de kwaliteit van het leefgebied en de situering van naastgelegen territoria. Het is derhalve van belang een weergave te geven van de huidige situatie van het plangebied en op welke manier de biotopen binnen het plangebied van belang zijn voor de steenuil, kerkuil en torenvalk.

Het plangebied voor Laarveld Fase 4 bestaat, zoals reeds beschreven, met name uit akkerland, waarop in de afgelopen jaren aardappelen, mais, uien, tarwe, bieten en gerst is geteeld. Enkele percelen zijn in gebruik als weiland en bevatten dus grasland en zijn allen omheind met hekwerk of prikkeldraad. Hier grazen schapen en paarden. Het zijn met name de weilanden die een belangrijke rol vervullen als jachtbiotoop voor de steenuil, omdat de soort prefereert om vanaf paaltjes of vanuit eventuele bomen te jagen op ongewervelden (o.a. insecten en regenwormen) en kleine zoogdieren en amfibieën. Hoewel in mindere mate geschikt, vanwege de afwezigheid van uitkijpunten, wordt ook gejaagd op agrarisch terrein. Als gevolg van de intensieve mate aan beheer van deze percelen is de voedselrijkdom op deze percelen aanzienlijk lager en daarom in mindere mate geschikt dan de weilanden. Overig geschikt foerageerbiotoop bevindt zich aan de randen van het plangebied, waar het plangebied grenst aan groenstructuren, tuinen of andere structuurrijkere delen. Dit geldt tevens voor de kerkuil en torenvalk, al zijn deze soorten in mindere mate gebonden aan vaste uitkijposten, zoals paaltjes of bomen, en jagen ook veelal direct vanuit de lucht. Verwacht mag derhalve worden dat het gehele plangebied geschikt is als foerageerbiotoop, waarbij de intensief beheerde akkerpercelen als marginaal beschouwd kunnen worden en de structuurrijke randen en de weilanden als foerageerbiotoop van grotere waarde (optimaal). In

afbeelding 7 is de verdeling van weiland en akkerpercelen globaal weergegeven. In deze afbeelding is direct de oppervlakte van deze delen vermeld. Het gaat daarbij om een globale oppervlakte van circa 22.500 m² (2,25 ha.) weiland/grasland en circa 168.700 m² (16,87 ha.) akkerland.

Het plangebied voor Laarveld Fase 3 bestaat volledig uit open agrarisch biotoop en een speelveldje, waarbij enkel de randen geschikt foerageerbiotoop bieden (Kragten, 2019). Dit betreft marginaal foerageerbiotoop met een oppervlakte van circa 98.500 m² (9,85 ha.), zie ook afbeelding 8.

Afbeelding 7. Globale aanduiding van de ligging van akkerpercelen (geel) en weiland/grasland (groen) binnen het plangebied voor Fase 4 met de globale oppervlakte (bron luchtfoto: PDOK).

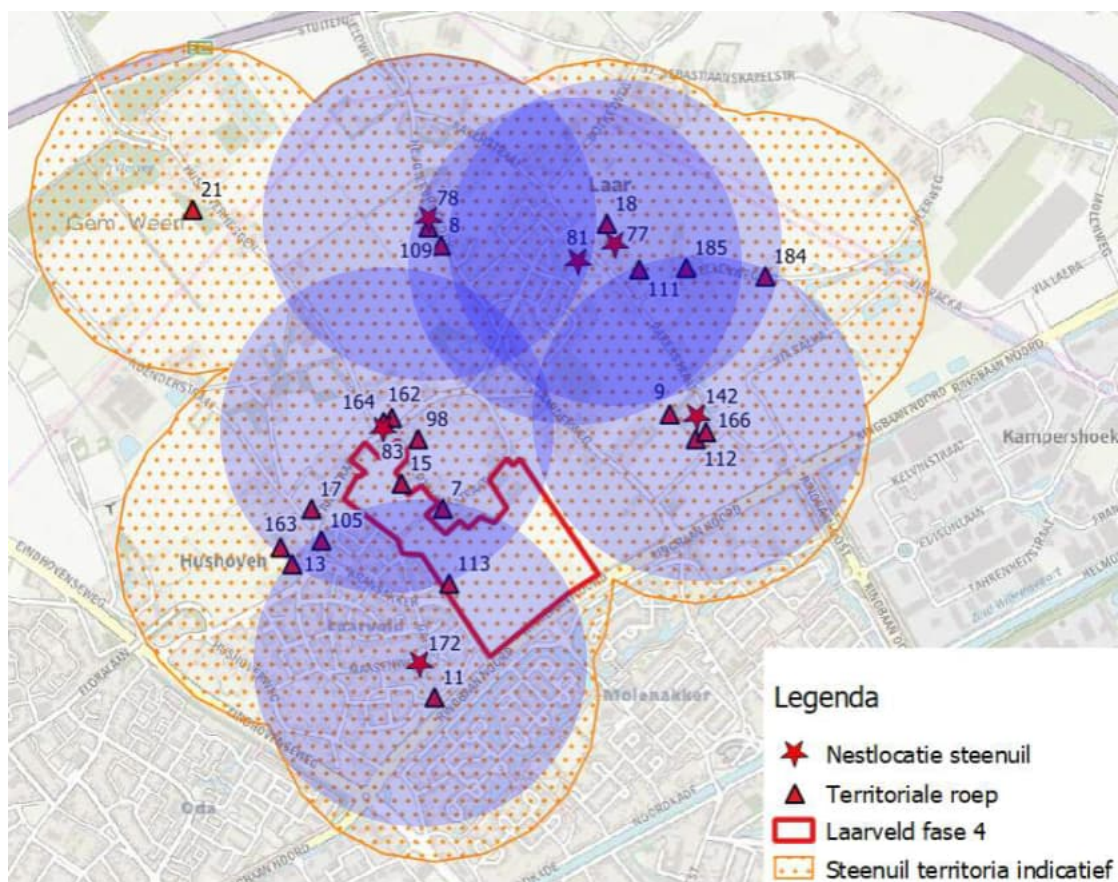
Afbeelding 8. Globale aanduiding van de ligging van akkerpercelen en de speelweide (geel) binnen het plangebied voor Fase 3 met de globale oppervlakte (bron luchtfoto: PDOK).

4 MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de te treffen mitigerende en compenserende maatregelen, welke noodzakelijk zijn om een negatief effect op steenuil, kerkuil en torenvalk te voorkomen. De eisen ten aanzien van de steenuil en kerkuil zijn gebaseerd op de voorschriften uit de door BJJ12 opgestelde kennisdocumenten. De maatregelen ten aanzien van de torenvalk zijn tevens bepaald met behulp van kennisdocumenten voor vergelijkbare soorten en op basis van expert judgement. Per soort is hieronder beschreven welke maatregelen getroffen dienen te worden om negatieve effecten (zoveel mogelijk) te voorkomen of te beperken.

4.1 Steenuil

Een territorium van de steenuil is vaak tussen de 5 en 30 hectare groot (50.000 m² – 300.000 m²). De grootte is onder andere afhankelijk van het voedselaanbod en van de leeftijd van het mannetje. Jongere steenuilen hebben een groter territorium dan oudere, ervaren mannetjes. Het plangebied van Laarveld Fase 4 bevindt zich binnen twee steenuilterritoria. Ook het plangebied voor Fase 3 is binnen twee steenuilterritoria gelegen. In onderstaande afbeelding is op basis van de fusieafstand van de steenuil (500 meter) globaal weergegeven waar het meest belangrijke leefgebied is gelegen rondom de nestplaatsen. De blauw gekleurde cirkels geven dit leefgebied weer en kleuren donkerder naarmate er sprake is van overlap van territoria.

Afbeelding 9. Aanduiding meest belangrijke leefgebied rondom de nestplaatsen van de steenuilen rondom Laarveld Fase 3 en 4.

Twee steenuilterritoria overlappen met het plangebied voor Laarveld Fase 4. Zoals reeds aangegeven worden de akkerpercelen hoogstens sporadisch gebruikt om te foerageren. De optimale foerageerlocaties, zoals weergegeven in afbeelding 7 spelen naar verwachting met name voor de steenuilen ter plaatse van nestlocatie 172 een belangrijke rol. Het gaat hierbij om het schapenweiland, dat binnen het territorium van deze nestplaats is gelegen. De steenuilen op deze locatie staan vermoedelijk onder druk door het gebrek aan foerageerbiotoop dat zich in de huidige situatie bevindt rondom deze nestplaats. Ondanks de toenemende stedelijke ontwikkeling, is het territorium behouden en weten de steenuilen te overleven. Een verdere afname van beschikbaar foerageerbiotoop (zoals het schapenweiland) heeft naar verwachting een groot negatief effect. De meest noordelijke in het plangebied gelegen optimale foerageerpercelen worden naar verwachting gebruikt door de steenuilen van nestlocatie 83, gezien de korte afstand. Voor de steenuilen van deze nestplaats is ook een grote hoeveelheid optimaal foerageerbiotoop aanwezig direct ten noordwesten van de begrenzing van Laarveld Fase 4. In dit gebied zijn geen concurrerende steenuilen aanwezig en biedt nagenoeg in zijn volledigheid optimaal, kleinschalig landschap.

Het territorium van de steenuilen van locatie 142 overlapt enkel met het plangebied voor Laarveld Fase 3. Hier is reeds enkel marginaal geschikt foerageerbiotoop aanwezig. De omgeving van deze nestlocatie staat enigszins onder druk door de ontwikkeling van Laarveld Fase 3 en de ontwikkeling van het bedrijventerrein Kampershoeck 2.0. Desondanks is tussen deze plangebieden een grote hoeveelheid geschikt foerageerbiotoop aanwezig in de vorm van kleinschalige erven en tuinen. Al dienen de steenuilen van deze locatie dit gebied te delen met twee noordelijk gelegen territoria (nestlocatie 81 en 77). Een negatief effecten kan zonder compensatie van beschikbaar foerageerbiotoop derhalve niet uitgesloten worden.

4.1.1 Optimaliseren plangebied

Hoewel er met de ontwikkeling van stedelijk gebied een deel van het beschikbare foerageerbiotoop van de omliggende steenuilterritoria verdwijnt, heeft het de voorkeur om te zoeken naar alternatief foerageerbiotoop in de directe omgeving van de nestplaatsen en nabij het huidige foerageerbiotoop. Door te voorzien in voldoende foerageerbiotoop rondom de huidige nestplaatsen, is de steenuil niet genoodzaakt de huidige nestlocaties te verlaten. Hieronder wordt per nestlocatie toegelicht op welke manier het plangebied en de naastgelegen plangebieden Laarveld Fase 2 en Fase 3 worden geoptimaliseerd om te voorzien in steenuilfoerageerbiotoop.

4.1.1.1 Nestlocatie 172

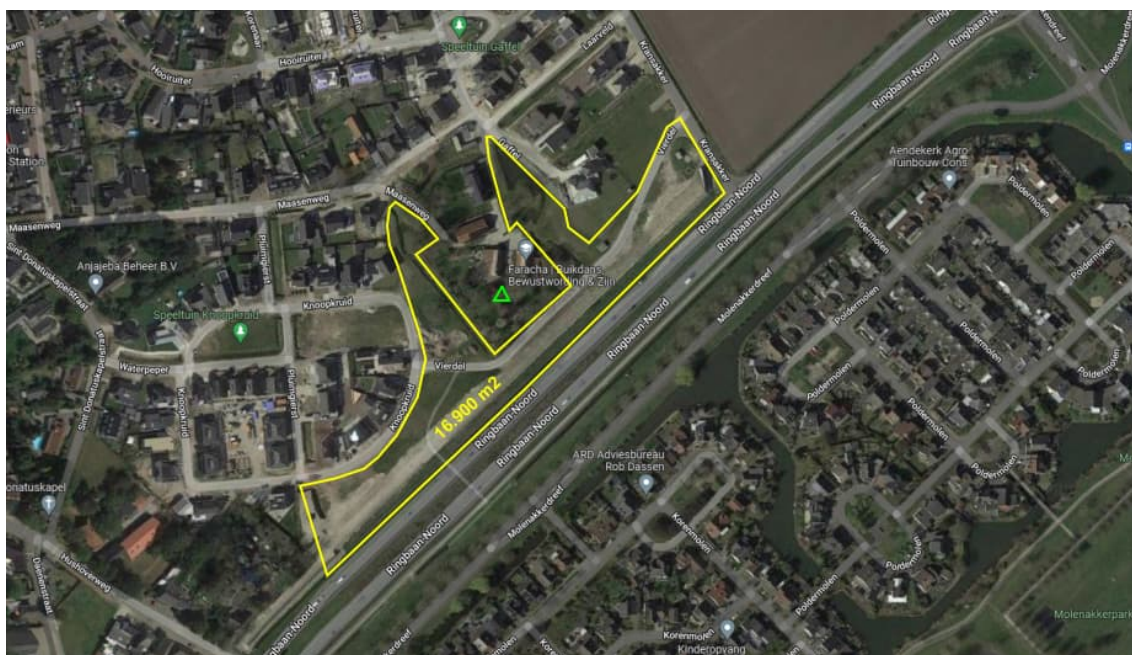
Nestlocatie 172, gelegen in de achtertuin van Gaffel 14 is reeds onderhevig aan de ontwikkelingen van Laarveld Fase 1 en 2, maar is tot op heden nog steeds actief in gebruik en er zijn zelfs jongen geboren. Op basis van het uitgevoerde onderzoek en de theoretische territoriumbepaling is beoordeeld dat de schapenweide en het achterliggend grasland (1,61 ha) binnen het plangebied van Fase 4 optimaal foerageerbiotoop biedt binnen dit territorium. Het akkerland ten zuiden hiervan biedt slechts zeer marginaal geschikt foerageerbiotoop als gevolg van de hoge mate aan agrarische werkzaamheden. Het Kennisdocument steenuil hanteert geen standaard richtlijnen voor de compensatie van het verlies aan foerageerbiotoop. Op basis van de minimale grootte (5 ha) bij optimaal biotoop en de maximale grootte (30 ha) bij marginaal geschikt biotoop, is wel een richtlijn bepaald voor de minimaal te treffen compensatie. Optimaal biotoop dient 1-op-1 gecompenseerd te worden met optimaal biotoop. Marginaal biotoop, zoals het akkerland, is omgerekend naar te compenseren optimaal biotoop. Verhoudingsgewijs wordt theoretisch aangenomen dat 5 ha optimaal foerageerbiotoop een marginaal foerageerbiotoop met een grootte van 30 ha kan vervangen. Er is daarom berekend welk percentage het marginale biotoop (13,6 ha akkerland) is van een biotoop dat volledig uit marginaal biotoop zou bestaan (30 ha). Dit percentage (45,5%) wordt genomen van een biotoop van 5 ha, waarmee beoordeeld wordt dat het marginale biotoop gecompenseerd moet worden met (45,5% van 5 ha =) 2,27 ha optimaal biotoop. In totaal dient er derhalve 3,88 ha optimaal foerageerbiotoop voor de steenuil rondom nestlocatie 172 gerealiseerd te worden.

Ter compensatie van foerageerbiotoop voor de steenuilen ter plaatse van nestlocatie zijn enkele percelen aangewezen waarmee aan de minimale compensatie van 3,88 ha voldaan wordt. De percelen betreffen groene delen binnen het plangebied voor Laarveld Fase 4 en ook wordt een recent vrijgekomen groenzone van Laarveld Fase 2 deels heringericht. Dit laatste perceel is vrijgekomen nadat de werkzaamheden voor de nabijgelegen fietsbrug zijn afgerond. Dit perceel is voorheen gebruikt als opslaglocatie en was deels braakliggend. Deze

ruimte is voor een deel al ingericht op een wijze zie ook voor de steenuil optimaal foerageerbiotoop biedt, mits op de juiste wijze beheerd. De overige ruimte wordt ook voor de steenuil ingericht. De compensatielocaties zijn weergegeven in afbeelding 10 en 11 en bevatten gezamenlijk een oppervlakte van 5,45 ha.

Afbeelding 10. Ligging compensatiepercelen binnen het territorium van nestlocatie 172 binnen Fase 4.

Afbeelding 11. Ligging compensatiepercelen binnen het territorium van nestlocatie 172 (groene driehoek) binnen Fase 2.

De delen worden als volgt ingericht:

- Realiseren van voldoende beschikbaar **foerageergebied**, bijvoorbeeld door:
 - Creëren van overhoeken
 - Creëren van kruidenzomen

- o Creëren van ruigten, bijvoorbeeld tussen een dubbele rij rasters
- o Creëren van struwelen
- o Creëren van takkenrillen, houtstapels, composthopen en mesthopen
- o Creëren van kortgrazige percelen, zoals schapen- en paardenweitjes
- o Creëren van hoogstamboomgaarden
- o Aanplanten van struiken en bomen die noten of vruchten dragen
- o Aanleggen van een poel of vijver met flauwe oevers
- o Aanleggen van een moestuin
- o Graan de winter laten overstaan.
- Zorgen voor voldoende **dekkingmogelijkheden** door de aanplant van bijvoorbeeld (knot)boomsingels en struwelen. En door het aanbrengen van takkenhopen, takkenrillen, los gestapelde stenen of houtblokken.
- Zorgen voor voldoende **zit- en uitkijtposten**, bijvoorbeeld door het aanbrengen van paaltjes.

Aanvullend hierop wordt het biotoop niet verlicht en wordt te plaatsen verlichting binnen het plangebied 'ecodynamisch'. Dit wil zeggen dat verlichting 's nachts tot een minimale stand dempt en bovendien amberkleurig is.

Direct rondom nestplaats 172 wordt met bovenstaande maatregelen optimaal foerageerbiotoop voor de steenuil gerealiseerd. Wellicht dat de steenuilen enige verstoring ondervinden van de stedelijke omgeving in de directe nabijheid. Om deze reden wordt een groter oppervlak dan berekend (5,45 ha compensatie versus 3,88 ha) gerealiseerd. Met name de optimalisatie van het biotoop direct rondom de nestplaats gaat naar verwachting een versterking van het bestaande territorium opleveren. Ook de groenzone parallel aan de Ringbaan vormt een groot foerageergebied, maar dient ook als een migratieroute om uitwisseling van steenuilen tussen territoria (genetische variatie) mogelijk te maken. Met het gebruik van minimale verlichting is het voor de steenuilen ook mogelijk zich in de woonwijk te verplaatsen en zo de overige groenzones binnen fase 4 te bereiken.

4.1.1.2 Nestlocatie 83

De meest nabij nestlocatie 83 gelegen kleinschalige graslanden (gezamenlijk 0,59 ha) bieden optimaal foerageerbiotoop voor de steenuilen ter plaatse. Het daar ten zuiden van gelegen akkerland (3,25 ha) biedt marginaal geschikt biotoop. Met dezelfde methode als beschreven voor nestlocatie 172 is berekend dat dit marginale biotoop met 0,54 ha optimaal biotoop gecompenseerd dient te worden. In totaal geldt er voor nestlocatie 83 een compensatieopgave van 1,13 ha optimaal foerageerbiotoop voor de steenuil.

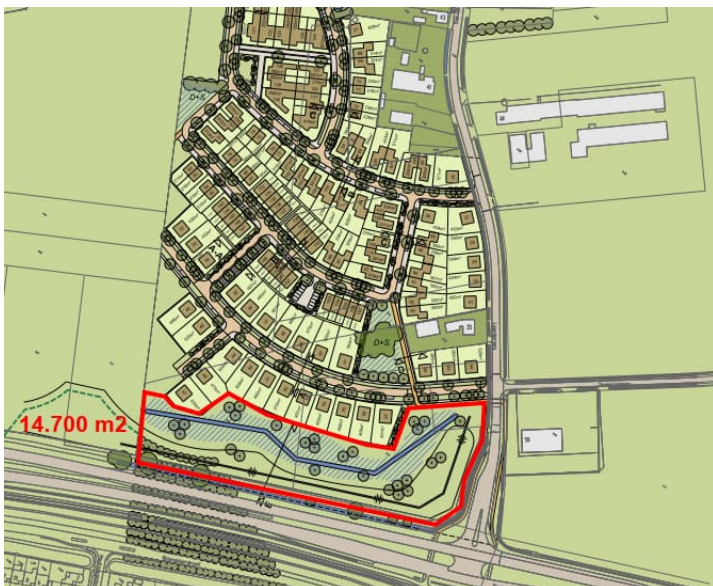
Ter compensatie van dit biotoop worden ook de overige groenzones binnen Laarveld Fase 4 optimaal ingericht voor de steenuil, zie afbeelding 12. Gezamenlijk hebben deze percelen een oppervlakte van 1,68 ha, waarmee eveneens ruimschoots wordt voldaan aan de gestelde compensatieopgave. De inrichting is gelijk aan hetgeen beschreven voor nestlocatie 172. In deze compensatieopgave vormt met name de inrichting van de groenzone ten zuiden van de Gertrudisstraat een waardevolle aanvulling van het steenuilen leefgebied ter plaatse. De kleinschalige inrichting van de erven aan deze straat vormen in de huidige situatie reeds optimaal steenuilen biotoop, wat middels de toekomstige aanvulling vergroot wordt.

Afbeelding 12. Ligging compensatiepercelen binnen het territorium van nestlocatie 83 binnen Fase 4.

4.1.1.3 Nestlocatie 142

De westelijke rand van het territorium van nestlocatie 142 is binnen het plangebied voor Laarveld Fase 3 gelegen. Het betreft hier volledig marginaal foerageerbiotoop met een oppervlakte van 9,85 ha. Middels de berekening die hierboven is toegelicht, vertaalt zich dit naar een compensatieopgave van 1,64 ha optimaal leefgebied. De compensatie van dit territorium is gesitueerd aan de zuidzijde van het plangebied voor Laarveld Fase 3 (afbeelding 13). De groenzone ter plaatse met een grootte van 1,7 ha wordt optimaal ingericht ten behoeve van de steenuil. De optimale inrichting komt overeen met de reeds beschreven inrichtingsvereisten. Op deze wijze wordt het te verliezen biotoop binnen de huidige territoriumgrenzen gecompenseerd.

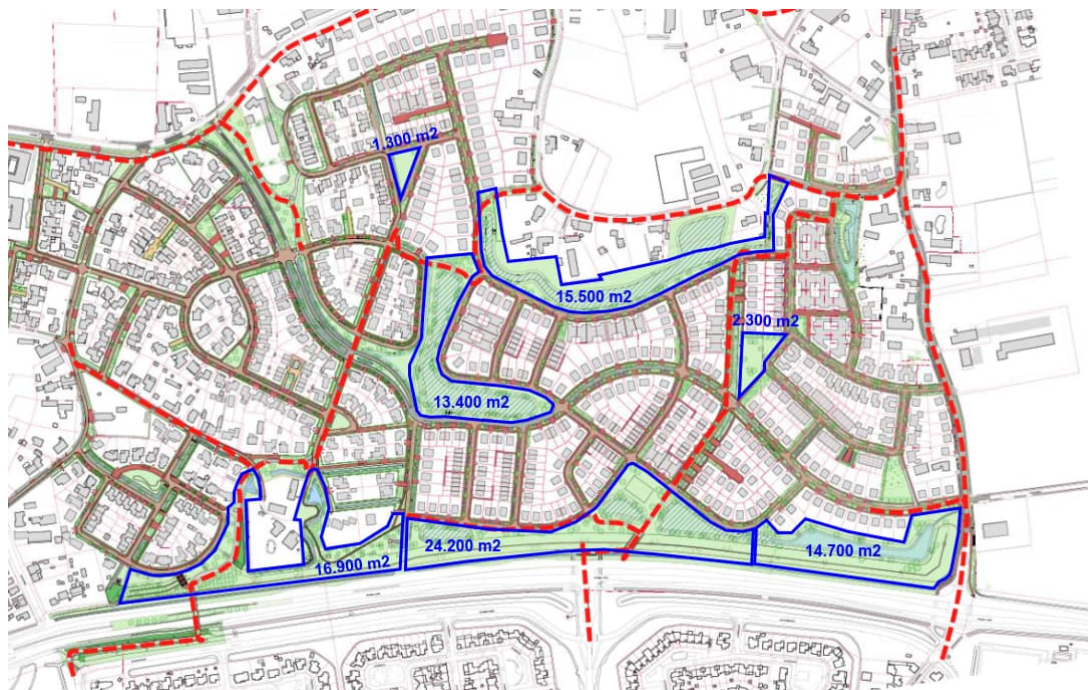

Afbeelding 13. Ligging compensatieperceel binnen het territorium van nestlocatie 142 binnen Fase 3.

4.1.1.4 Overzicht compensatie

Door alle beschikbare groenzones binnen het plangebied voor Laarveld Fase 4, de groenzone aan de zuidzijde van Fase 2 en de groenzone aan de zuidzijde van Fase 3 optimaal in te richten voor de steenuilen in de

omgeving, wordt in totaal voorzien in 8,83 ha aan optimaal steenuilen biotoop. Door gebruik te maken van amberkleurige 'ecodynamische' verlichting in Fase 3 en 4 wordt de impact van het stedelijke gebied op deze delen en de migratie van de steenuil verkleind. Met de kleinschalige inrichting van deze gebiedsdelen, waar bovendien veel voedsel gevonden kan worden, in tegenstelling tot de huidige aanwezige akkers, wordt een negatief effect op het foerageerbiotoop van de steenuil voorkomen. In afbeelding 14 worden de diverse compensatiepercelen overzichtelijk weergegeven.

Afbeelding 14. Overzicht compensatie steenuil.

4.1.2 Werken buiten kwetsbare periode

De steenuil gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de steenuil (afbeelding 15). De meest kwetsbare periode hierbinnen is de voortplantingsperiode. De kwetsbare periode van de voortplanting loopt van februari tot en met juli. De genoemde periode kan eerder beginnen of later eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden.

	jan	febr	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
voortplanting												
Gebruik verblijfplaats												

 Kwetsbare periode

Afbeelding 15. Kwetsbare perioden van de steenuil (Kennisdocument Steenuil, BJJ12).

De nestplaatsen van steenuil in de omgeving liggen op voldoende afstand, en zijn bovendien reeds onderhevig aan menselijke verstoringen zoals verkeersbewegingen, dat een direct negatief effect hierop niet te verwachten valt. Het foerageerbiotoop dat binnen het plangebied gelegen is, is echter wel van belang voor een succesvolle voortplanting van de soort. Doordat steenuilen jaarrond aanwezig zijn, kan een gunstige werkperiode niet worden aangegeven. De minst kwetsbare periode betreft in dit geval de periode buiten de voortplanting, dat wil zeggen de periode augustus – januari. Aantasting van het bestaande foerageerbiotoop vindt derhalve in deze periode plaats.

4.1.3 Faseren in ruimte en tijd

De ontwikkeling van de woningbouw van Fase 4 vindt in fasen plaats, zoals beschreven in paragraaf 2.1.3. Niet het gehele gebied wordt derhalve in een keer bebouwd, al vindt de aanleg van infrastructuur wel gelijktijdig plaats. De groenzones en daarmee alle compensatie, wordt wel al gerealiseerd parallel aan het bouwrijp maken van het plangebied. Om een negatief effect te voorkomen op de steenuil, dient tijdens deze eerste fasen van de ontwikkeling in elk geval voldoende functioneel foerageerbiotoop voorhanden te zijn. Dit kan bereikt worden door delen die nog niet in ontwikkeling zijn of juist reeds gereed zijn al in te richten voor de steenuil. Deze fasering dient nader uitgewerkt te worden in aanloop naar de uitvoeringsfase. Vaste voorwaarde is dus dat te allen tijde voldoende functioneel foerageerbiotoop voor de steenuilen aanwezig is.

4.1.4 Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

In de huidige situatie zijn de plangebieden voor Fase 4 en 3 dekkend gevuld met overlappende steenuilterritoria. Met de te treffen compenserende maatregelen wordt niet verwacht dat de steenuilen genoodzaakt zijn hun huidige verblijf te verlaten. Desalniettemin wordt ter plaatse van de compensatiepercelen voorzien in enkele nieuwe steenuilkasten om de aanwezige steenuilen, of eventueel de jonge steenuilen, de mogelijkheid te bieden hun territorium te verschuiven.

4.1.5 Inrichting, realisatie en beheer

In voorgaande paragrafen is nader beschreven op welke wijze een negatief effect op de steenuilen voorkomen kan worden. Belangrijk gegeven hierbij is de reeds bepaalde compensatieopgave, waarmee te verliezen steenuilfoerageerbiotoop vervangen wordt. De exacte inrichting van deze delen wordt in aanloop naar de uitvoeringsfase nader bepaald aan de hand van de inrichtingsvereisten die beschreven zijn in dit document (paragraaf 4.1.1).

Naast deze inrichting speelt de fasering van de realisatie van deze delen een belangrijke rol. Er dient namelijk te allen tijde voldoende functioneel foerageerbiotoop voor de steenuil aanwezig te zijn. Doordat nu nog niet verder ingegaan kan worden op de exacte planning en fasering van het bouwrijp maken van het plangebied, is dit een opgave die tevens in aanloop naar deze uitvoering nader bepaald dient te worden. Hierbij kan gedacht worden aan het reeds inrichten van delen die niet meer aangetast gaan worden en het spoedig inrichten van delen die reeds bouwrijp zijn gemaakt. De uitvoerende partij dient hiervoor een deskundige op het gebied van de steenuil in te schakelen, zie ook paragraaf 4.4.

Tot slot is het beheer van deze ingerichte delen essentieel voor het behoud van dit foerageerbiotoop. Het beheer dient afgestemd te worden op de monitoring die plaats gaat vinden in het gebied, zie ook paragraaf 4.5.

4.2 Kerkuil

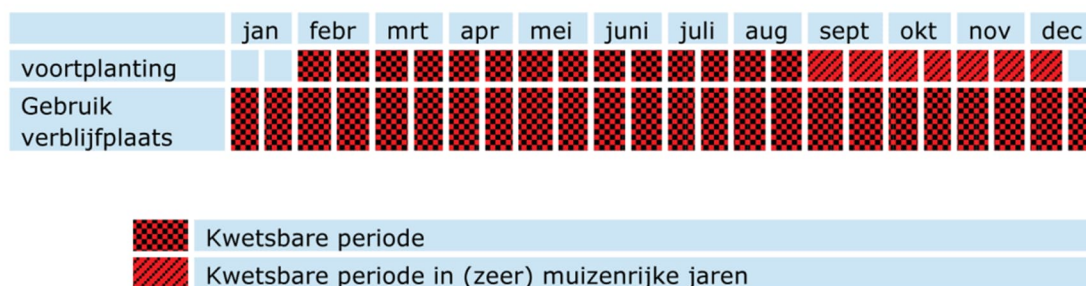
Een kerkuilterritorium is groter dan dat van een steenuil (60 ha. tot 1.200 ha.), waardoor het plangebied van Fase 4 van wat minder significante waarde is voor de kerkuil, dan dat het is voor de diverse steenuilen. Dit verklaart tevens waarom er minder kerkuilennesten zijn aangetroffen in de omgeving. Het is in het onderzoek niet vastgesteld dat de nestlocaties nabij elkaar behoren tot hetzelfde paartje, dat het een ouder en jong betreft of twee afzonderlijke paren. Er dient derhalve vanuit gegaan te worden dat er twee kerkuilterritoria overlappen met het plangebied. Effecten op de kerkuil als gevolg van Laarveld Fase 3 zijn reeds gecompenseerd (combinatie Laarveld Fase 3 en Kampershoek 2.0). Ook zijn in dat kader enkele nieuwe kerkuilenkasten binnen het territorium van de kerkuilen geplaatst.

4.2.1 Verbeteren habitat in bestaand of nieuw gebied

Met de reeds beschreven compenserende maatregelen binnen en buiten het plangebied, wordt tevens optimaal foerageerbiotoop voor de kerkuil gerealiseerd. De te realiseren optimale biotopen vormen tevens voor de kerkuil een versterking van het bestaande leefgebied. De kleinschalige inrichting voorzien in ideale omstandigheden voor muizen en andere kleine prooidieren van de kerkuil om een negatief effect of het beschikbaar foerageerbiotoop te voorkomen.

4.2.2 Werken buiten kwetsbare perioden

De kerkuil gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de kerkuil. De nestplaatsen zijn worden echter niet aangetast. Met name tijdens de voortplantingsperiode vervult het foerageerbiotoop echter ook essentiële rol voor de kerkuil. De voortplantingsperiode loopt van februari tot en met augustus, maar kan eerder beginnen en later eindigen. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld het voedselaanbod en de lokale klimatologische omstandigheden. In muizenrijke jaren kan de voortplantingsperiode namelijk doorlopen tot en met december. In afbeelding 16 is de kwetsbare periode van de kerkuil weergegeven. Evenals geldt voor de steenuil, is het van belang dat de aantasting van het foerageerbiotoop plaatsvindt buiten de kwetsbare voortplantingsperiode.

Afbeelding 16. Kwetsbare perioden van de kerkuil (Kennisdocument Kerkuil, Blj12).

4.2.3 Faseren activiteiten in ruimte en tijd

De ontwikkeling van de woningbouw van Fase 4 vindt in fasen plaats, zoals beschreven in paragraaf 2.1.3. Niet het gehele gebied wordt derhalve in een keer bebouwd, al vindt de aanleg van infrastructuur wel gelijktijdig plaats. De groenzones en daarmee alle compensatie, wordt wel al gerealiseerd parallel aan het bouwrijp maken van het plangebied. Om een negatief effect te voorkomen op de kerkuil, dient tijdens deze eerste fasen van de ontwikkeling in elk geval voldoende functioneel foerageerbiotoop voorhanden te zijn. Dit kan bereikt worden door delen die nog niet in ontwikkeling zijn of juist reeds gereed zijn al in te richten. Deze fasering dient nader uitgewerkt te worden in aanloop naar de uitvoeringsfase. Vaste voorwaarde is dus dat te allen tijde voldoende functioneel foerageerbiotoop voor de kerkuil aanwezig is.

4.3 Torenavalk

Tot slot bevindt het plangebied voor Fase 4 zich tevens binnen het territorium van een broedpaar torenvalken. De overlap vindt enkel plaats aan de oostzijde van het plangebied. Het is echter niet uitgesloten dat deze torenvalken in het gehele plangebied jagen. Voor de torenvalk is geen kennisdocument beschikbaar, maar er kan aangesloten worden op de kennisdocumenten voor steenuil en kerkuil. De torenvalk jaagt tevens in hetzelfde biotoop als beide uilensoorten. Voor de torenvalk geldt derhalve dat de reeds beschreven maatregelen tevens voorzien in voldoende foerageerbiotoop voor de torenvalk. Ook is geen sprake van de directe aantasting van de nestlocatie. Kort wordt er voor de torenvalk nog ingegaan op het werken buiten kwetsbare perioden.

4.3.1 Werken buiten kwetsbare perioden

In Nederland is de torenvalk grotendeels een standvogel en mag dus aangenomen worden dat het broedpaar jaarrond aanwezig is. De soort maakt derhalve, evenals de steenuil en kerkuil, jaarrond gebruik van het foerageerbiotoop. De voortplantingsperiode (april – juli) vormt ook voor de torenvalk de meest kwetsbare periode. Activiteiten die leiden tot het ongeschikt worden van aanwezig foerageerbiotoop, dienen derhalve plaats te vinden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode, dat wil zeggen buiten de periode augustus – maart.

4.4 Inschakelen deskundige en ecologisch werkprotocol

Op basis van dit mitigatie- en compensatieplan, wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld voor de uitvoering door een ter zake deskundige. Hierin dient onder andere beschreven te worden hoe de maatregelen exact uitgevoerd gaan worden en wanneer welke maatregelen getroffen gaan worden (fasering). Hieruit dient dan ook te blijken hoe er onder andere rekening gehouden wordt met kwetsbare perioden en wanneer alternatieven gereed/functioneel dienen te zijn.

4.5 Monitoring (monitoringsplan)

Ter compensatie van negatieve effecten worden binnen en in de directe omgeving van het plangebied diverse nieuwe (landschaps)structuren gerealiseerd. Dit betreft veelal het aanplanten van nieuwe vegetatie. De acceptatie van dergelijke elementen door de aanwezige soorten heeft doorgaans enige gewenning nodig.

Er dient derhalve gemonitord worden in hoeverre sprake is van acceptatie van de compenserende maatregelen en of in dat geval de werkzaamheden binnen het plangebied kunnen aanvangen. Doordat met name ten aanzien van vogelrichtlijnsoorten geen ontheffing kan worden verkregen voor het vernielen van essentieel foerageerbiotoop, is deze monitoring ook verplicht om aan te tonen dat alternatief foerageerbiotoop functioneel is en de werkzaamheden dus niet leiden tot een negatief effect op de betreffende vogelsoort. Hoe de monitoringsinspanning er daadwerkelijk uit gaat zien, dient vastgelegd te worden in een monitoringsplan, wat geïntegreerd dient te worden met het ecologisch werkprotocol in het kader van de uitvoering van de werkzaamheden, zie voorgaande paragraaf.

Het monitoringsplan en dus de monitoring ter plaatse, vormt tevens de borging dat voorwaarden in dit plan worden nageleefd en dat er geen verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Verder is de monitoring van belang om bij te sturen op het beheer van de ingerichte compensatiegebieden.

5 STAAT VAN INSTANDHOUDING EN NOODZAAK ONTHEFFING

In voorgaand hoofdstuk is beschreven met welke maatregelen negatieve effecten op de steenuil, kerkuil en torenvalk voorkomen worden. In dit hoofdstuk wordt in gegaan op de staat van instandhouding van deze soorten en de noodzaak voor het aanvragen van een ontheffing.

5.1 Staat van instandhouding

In voorgaand hoofdstuk is beschreven op welke wijze het verdwijnen van beschikbaar foerageerbiotoop gecompenseerd wordt. Niet alleen wordt een groot deel slechts marginaal foerageerbiotoop gecompenseerd met optimaal foerageerbiotoop. Maar er wordt ook een grotere hoeveelheid gerealiseerd dan theoretisch minimaal nodig is. Als gevolg van deze maatregelen en de inachtneming van kwetsbare perioden, wordt een negatief effect op de omliggende territoria van steenuil, kerkuil en torenvalk voorkomen. Een effect op de lokale staat van instandhouding is derhalve evenmin aan de orde.

5.2 Noodzaak ontheffing Wnb

Doordat een negatief effect op steenuil, kerkuil en torenvalk voorkomen wordt, en daarmee eveneens een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb, is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet noodzakelijk.

6 RESUMÉ MAATREGELEN EN ONTHEFFING

In onderstaande tabel is nogmaals overzichtelijk weergegeven welke maatregelen er per soort(groep) getroffen worden. Zoals in voorgaand hoofdstuk reeds beschreven is, wordt een ontheffing van de Wnb niet noodzakelijk geacht.

Tabel 1 Resumé maatregelen en ontheffing.

Soort(groep)	Maatregelen
Steenuil	Realiseren van in totaal 8,83 ha aan optimaal foerageerbiotoop
	Uitvoeren biotoop-verstorende werkzaamheden buiten kwetsbare periode
	Faseren werkzaamheden in ruimte en tijd
	Aanbrengen aanvullende verblijfplaatsen
Kerkuil	Realiseren van in totaal 8,83 ha aan optimaal foerageerbiotoop (combinatie met steenuil)
	Uitvoeren biotoop-verstorende werkzaamheden buiten kwetsbare periode
	Faseren werkzaamheden in ruimte en tijd
Torenavalk	Realiseren van in totaal 8,83 ha aan optimaal foerageerbiotoop (combinatie met steenuil)
	Uitvoeren biotoop-verstorende werkzaamheden buiten kwetsbare periode
Alle soorten	Opnemen maatregelen in ecologisch werkprotocol
	Opstellen monitoringsplan (en sturen op beheer)

7 LITERATUUR

BJJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil, *Tyto alba*. Versie 1.0 juli 2017.

BJJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil, *Athene noctua*. Versie 1.0 juli 2017.

Kragten, 2019. Laarveld Fase 3 te Weert. Verkennend flora- en faunaonderzoek. Rapportnr. WEE107-RAP-FF-Def2.0. 22 maart 2019, Kragten, Herten.

Kragten, 2020. Kampershoek 2.0 te Weert. Mitigatie- en compensatieplan (activiteitenplan Wnb). Rapportnummer: WEE087-RAP-MCP-Def1.0. 24 augustus 2020, Kragten, Herten.

Kragten, 2020. Laarveld Fase 4 te Weert, Verkennend flora- en faunaonderzoek. Rapportnr: WEE107-RAP-FF-Verkennd Fase 4-Def01. 4 november 2020, Kragten, Herten.

Kragten, 2020. Laarveld Fase 3 te Weert. Vleermuizenonderzoek Laarderweg 47. Kenmerk: WEE107. 11 november 2020, Kragten, Herten.

Kragten, 2021. Laarveld Fase 3 en Fase 4, Nader soortenonderzoek en monitoring. Kenmerk: WEE107-0003. 6 december 2021, Kragten, Herten.

BIJLAGEN

B1 NATUURBESCHERMING

Kort wordt in deze bijlage ingegaan op de bescherming van planten- en diersoorten en natuurgebieden krachtens de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening/beleidsregels. Daarnaast wordt aangegeven of sprake is van provinciale gebiedsbescherming binnen of nabij het plangebied.

B1.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is van kracht sinds 1 januari 2017 en regelt zowel de bescherming van planten- en diersoorten, als de bescherming van natuurgebieden en houtopstanden. Daarmee vervangt de Wet natuurbescherming de inmiddels vervallen Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Op grond van de Wet natuurbescherming zijn aan Gedeputeerde Staten van de provincies diverse bevoegdheden toegekend. De provincies zijn met ingang van de Wet natuurbescherming (in de meeste gevallen) bevoegd gezag voor ontheffingen, vergunningen en meldingen op grond van de wet. De provincies hebben hun bevoegdheden uitgewerkt in verordeningen of beleidsregels, die per provincie verschillen. In de provinciale regelingen komen de volgende thema's aan de orde: faunabeheer, jacht, schadebestrijding, vrijstelling soorten, gebiedsbescherming, houtopstanden en natuurbeleid. Voor zover relevant, is in de onderstaande paragrafen aandacht besteed aan de provinciale uitwerking van de Wet natuurbescherming.

B1.1.1 Bescherming planten- en diersoorten

Bescherming op grond van de Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van planten- en diersoorten. De wet maakt onderscheid tussen drie beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten.

Vogelrichtlijnsoorten

Voor Vogelrichtlijnsoorten zijn de relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, opgenomen in artikel 3.1. Op grond van dit artikel is het verboden:

- Opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen.
- Opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Opzettelijk vogels te verstoren. Dit verbod is alleen van toepassing wanneer hierdoor een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding optreedt.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen voor Vogelrichtlijnsoorten kan worden verleend door Gedeputeerde Staten. Provinciale Staten hebben in de wet de bevoegdheid gekregen voor het verlenen van vrijstellen, opgenomen in provinciale verordeningen. Ontheffingen of vrijstellingen worden alleen verleend, wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn en wanneer sprake is van (o.a.) een belang:

- In het kader van volksgezondheid of openbare veiligheid.
- In het kader van de veiligheid van het luchtverkeer.
- In het kader van bescherming van flora en fauna.

Daarbij wordt tevens getoetst of de staat van instandhouding van de soort niet verslechtert.

Nest- en rustplaatsen van vogels – jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is (Dienst Regelingen, 2009). Daarbij zijn vijf categorieën vaste nesten te onderscheiden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, daarbuiten in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw, huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die (vrijwel) elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil, slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in, jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil).
5. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar tevoren hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (bijvoorbeeld oeverzwaluw, ekster en groene specht). Een omgevingscheck door een deskundige dient uit te wijzen of in de omgeving voldoende gelegenheid is om zelfstandig een nieuw nest te bouwen of te zoeken.

Welke soorten tot een van de vijf bovengenoemde categorieën behoren, is vastgelegd in een lijst met circa tachtig soorten.

Habitatrichtlijnsoorten

De relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, voor Habitatrichtlijnsoorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Dit artikel stelt een verbod op het:

- Opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn (zie bijlage 2).
- Opzettelijk verstoren van dieren van genoemde soorten.
- Opstellen vernielen of rapen van eieren van dieren van genoemde soorten.
- Opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van genoemde soorten.
- Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV onderdeel b van de Habitatrichtlijn, bijlage I van het Verdrag van Bern.

Ook voor de verbodsbepalingen voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen en kunnen Provinciale Staten bij verordening vrijstellingen verlenen. Ontheffingen of vrijstellingen worden alleen verleend, wanneer is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn en wanneer sprake is van (o.a.) een belang:

- In het kader van bescherming van flora en fauna of de instandhouding van natuurlijke habitats.
- In het kader van volksgezondheid, openbare veiligheid of andere redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Daarbij wordt tevens getoetst of er afbreuk gedaan wordt aan het streven om de populaties binnen het natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten

Tot slot is een aantal planten- en diersoorten in de Wet natuurbescherming aangewezen als nationaal beschermde soorten. Deze soorten zijn alleen beschermd op grond van de Nederlandse wet en zijn niet genoemd in Europese richtlijnen of verdragen. Om welke soorten het gaat, is aangegeven in bijlage 2. De relevante verbodsbepalingen, in het kader van een verkennend flora- en faunaonderzoek, voor de nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de wet. Het is verboden:

- Opzettelijk in het wild levende dieren van de nationaal beschermde soorten te doden of te vangen.
- Opzettelijk vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van nationaal beschermde soorten te beschadigen of vernielen.

- Opzettelijk planten van de nationaal beschermde soorten te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Wederom is Gedeputeerde Staten bevoegd ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen en kunnen Provinciale Staten bij verordening vrijstellingen verlenen. Hiervoor gelden dezelfde regels als voor Habitatrichtlijnsoorten, waarbij de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling aanvullend ook verband kan houden met (o.a.):

- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied en het daaropvolgend gebruik van het gebied.
- Bestendig beheer of onderhoud in landbouw en bosbouw.
- Bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen of in het kader van natuurbeheer.
- Bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een gebied.
- Algemeen belang.

Daarbij wordt tevens getoetst of er afbreuk gedaan wordt aan het streven om de populaties binnen het natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Gedragscodes

De verboden die in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 zijn neergelegd, zijn niet van toepassing wanneer wordt gehandeld volgens een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen worden opgesteld voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Toepassing van een goedgekeurde gedragscode waarborgt dat zorgvuldig wordt gehandeld.

Provinciale verordeningen

Op grond van de Wet natuurbescherming hebben Provinciale Staten de bevoegdheid om in provinciale verordeningen algemene vrijstellingen te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in de wet. Van deze bevoegdheid hebben de verschillende provincies gebruik gemaakt. Dat betekent, dat de bescherming die soorten genieten, kan verschillen tussen provincies. De consequenties van de verordening van de provincie Limburg voor de bescherming van planten- en diersoorten zijn hieronder kort beschreven.

De provincie Limburg heeft de Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014 vastgesteld. In paragraaf 3.8 van deze wijzigingsverordening zijn vrijstellingen opgenomen voor beschermde diersoorten.

Voor verschillende nationaal beschermde diersoorten (zie bijlage 3) verleent Provinciale Staten vrijstelling van het verbod op het vangen van dieren en het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen van dieren ten behoeve van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor enkele dieren geldt de vrijstelling alleen in een specifieke periode van het jaar. Daarnaast zijn voor het vangen van dieren zijn voorschriften opgenomen ten aanzien van de vangmethoden en is het vangen van dieren alleen toegestaan, wanneer het niet mogelijk is om dieren te verjagen van de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden.

B2 BESCHERMDE SOORTEN

Naast de bescherming van Vogelrichtlijnsoorten, bevat de Wet natuurbescherming verbodsbepalingen voor de soorten opgenomen in Bijlage IV onderdeel a en b van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het verdrag van Bonn. De betreffende soorten zijn in de onderstaande tabel opgenomen. De nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in de tweede tabel in deze bijlage.

Tabel 2 Soorten Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren			
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Spitsdolfijn van Gray	<i>Mesoplodon grayi</i>
Bever	<i>Castor fiber</i>	Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Brandts vleermuis	<i>Myotis brandti</i>	Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>	Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>
Bultrug	<i>Megaptera novaeangliae</i>	Walrus	<i>Odobenus rosmarus</i>
Butskop	<i>Hyperoodon ampullatus</i>	Witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
Dwergpotvis	<i>Kogia breviceps</i>	Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>
Dwergvinvis	<i>Balaenoptera acutorostrata</i>	Witte dolfijn	<i>Delphinapterus leucas</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	Wolf	<i>Canis lupus</i>
Gestreepte dolfijn	<i>Stenella coeruleoalba</i>	Amfibieën	
Gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>	Boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>	Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
Grote rosse vleermuis	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
Gewone spitsdolfijn	<i>Mesoplodon bidens</i>	Rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>
Gewone vinvis	<i>Balaenoptera physalus</i>	Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
Griend	<i>Globicephala melas</i>	Reptielen	
Grijze dolfijn	<i>Grampus griseus</i>	Dikkopschildpad	<i>Caretta caretta</i>
Hamster	<i>Cricetus crisetus</i>	Gladde slang	<i>Coronella austriaca</i>
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Kemp's zeeschildpad	<i>Lepidochelys kempii</i>
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	Lederschildpad	<i>Dermochelys coriacea</i>
Kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
Kleine zwaardwalvis	<i>Pseudorca crassidens</i>	Soepschildpad	<i>Chelonia mydas</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>
Lynx	<i>Lynx lynx</i>	Vissen	
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>	Steur	<i>Acipenser sturio</i>
Narwal	<i>Monodon monoceros</i>	Dagvlinders	
Noordse vleermuis	<i>Eptesicus nilssonii</i>	Apollovlinder	<i>Parnassius apollo</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>	Boszandoog	<i>Lopinga achine</i>
Noordse vinvis	<i>Balaenoptera borealis</i>	Donker pimperlblauwtje	<i>Phengaris nausithous</i>
Orca	<i>Orcinus orca</i>	Grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
		Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Otter	<i>Lutra lutra</i>
Potvis	<i>Physeter catodon</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Libellen	
Bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
Gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Mercurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale</i>
Noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata</i>
Oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
Sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
Kevers	
Brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>
Vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Pimpelblauwtje	<i>Phengaris teleius</i>
Tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>
Zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>
Planten	
Drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
Geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
Groenkolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>
Kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
Liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>
Tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>
Zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>
Overige soorten	
Bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
Oeveraas	<i>Palingenia longicauda</i>
Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>

Tabel 3 Andere soorten.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Boommarter	<i>Martes martes</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Damhert	<i>Dama dama</i>
Das	<i>Meles meles</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>
Amfibieën	
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana klepton esculentus</i>
Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>
Reptielen	
Adder	<i>Vipera berus</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Vissen	
Beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Kwabaal	<i>Lota lota</i>
Dagvlinders	
Aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>
Bosparelmoevlinder	<i>Melitaea athalia</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
Grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>
Iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>
Kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>
Kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>
Kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>
Pimpernelblauwtje	<i>Phengaris teleius</i>
Sleedoormpage	<i>Thecla betulea</i>
Spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>
Veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>
Veenbesparelmoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>
Zilveren maan	<i>Boloria selene</i>
Libellen	
Beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>
Bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>
Donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>
Gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
Gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>
Hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>
Kempische heidelibel	<i>Sympetrum depressiusculum</i>
Speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>
Kevers	
Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
Planten	
Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>
Akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>
Akkerogentroost	<i>Odentites vernus</i>
Beklierde ogentroost	<i>Euphrasia officinalis</i>
Berggamader	<i>Teucrium montanum</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus</i>
Bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i>
Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>
Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>
Breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
Bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>
Donker pimperlauwtje	<i>Phengaris nausithous</i>
Duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>
Gentiaanblauwtje	<i>Phengaris alcon</i>
Grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>
Grote vos	<i>Nymphalis polychloris</i>
Grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>
Grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>
Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
Kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus</i>
Kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>
Karhuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>
Karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>
Kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>
Kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>
Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>
Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>
Korensla	<i>Amoseris minima</i>
Kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>
Kruiptijm	<i>Thymus serpyllum</i>
Lange zonnedauw	<i>Drosera anglica</i>
Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>
Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>
Naaldenkervel	<i>Scanix pecten-veneris</i>
Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i>
Roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i>
Rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>
Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>
Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>
Scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>
Schubvaren	<i>Asplenium ceterach</i>
Schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>
Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>
Steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>
Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>
Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>
Echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys</i>
Franjegtiaan	<i>Gentianopsis ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>
Geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>
Getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>
Gevlekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>
Gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>
Groene nachtorchis	<i>Dactylorhiza viridis</i>
Zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>
Trosgamander	<i>Teucrium botrys</i>
Veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>
Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i>
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>
Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>
Wolfskers	<i>Atropa belladonna</i>
Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>
Zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>
Overige soorten	
Europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

B3 PROVINCIALE VRIJSTELLING

Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Ten behoeve van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud heeft de provincie Limburg een vrijstelling verleend voor de soorten zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Periode vrijstelling
Zoogdieren		
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Gehele jaar
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Gehele jaar
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Gehele jaar
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Gehele jaar
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Gehele jaar
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Maart-april en juli t/m november
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Gehele jaar
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Gehele jaar
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	Gehele jaar
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Gehele jaar
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Gehele jaar
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Gehele jaar
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>	Gehele jaar
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Gehele jaar
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	Gehele jaar
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	15 augustus t/m februari
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Gehele jaar
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Gehele jaar
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Gehele jaar
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Gehele jaar
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	Gehele jaar
Amfibieën		
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Gehele jaar
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Gehele jaar
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Gehele jaar
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Gehele jaar
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	Gehele jaar
Reptielen		
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Juli, augustus en september
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	15 augustus t/m 15 oktober